

27. august 2014

BU4 Cover til Fremtidens fritidstilbud

Københavns Kommune tilbyder i dag attraktive fritidstilbud til byens børn og unge. Fritidstilbuddene er kendetegnet ved høj kvalitet, en høj brug af tilbuddet samt høj brugertilfredshed. Folkeskolereformen vil dog medføre forandringer i fritidstilbuddene. Den længere skoledag giver i udgangspunktet en kortere åbningstid i fritidstilbuddene, reducerede budgetter, udfordringer med at bibeholde fuldtidsstillinger alene i fritidstilbud, og – ikke mindst – kortere tid til at tilrettelægge og gennemføre pædagogiske tilbud efter skoletid.

Allerede ved sidste års budget stod det derfor klart, at der var behov for en grundig analyse af fremtidens fritidstilbud både indholdsmæssigt og strukturelt, så der også i fremtiden er attraktive tilbud for både børn, unge, forældre og personale. Da analysen blev præsenteret i BUU d. 11. juni 2014 besluttede BUU, at:

- København ønsker at fastholde børn og unges trygge og aktive fritidsliv i en tid, hvor skoledagen bliver længere
- I København vil vi derfor nytænke vores fritidstilbud med udgangspunkt i de stærke kompetencer, der i dag findes både i de pædagogiske tilbud, det lokale kulturliv og i det frivillige foreningsliv, og nytænke tilbuddene med afsæt i de behov og interesser, børn i forskellige aldre har

Indhold

Til budget 2015 ønskes der afsat midler, således at forandringerne af fritidstilbuddene kan påbegyndes. Det drejer sig om anlægsmidler, så hver skole i fremtiden kun har en tilknyttet fritidsinstitution, og fritidscentre, der skal dække større områder som flere skoler eller et lokalområde. Samtidig skal der afsættes midler til at understøtte den omfattende kulturændring i organisationen, som de nye typer fritidstilbud vil medføre.

Til budget 2015 der ønskes således ca. 280 mio. kr. i anlæg og 11,7 mio. kr. (samlet for årene 2015-2018) i drift i budget 2015 til at påbegynde forandringerne. Derudover søges der om 4,8 mio. kr. til at gennemføre forundersøgelser på 16 skoler, hvor løsningen på fritidstilbudsområdet umiddelbart vurderes vanskeligt at etablere strukturelt, men hvor der kan ligge kapacitet indenfor skolens rammer.

Det kræver en flerårig indsats at få den nye struktur på plads, og der vil derfor i de kommende måneder blive udarbejdet implementeringsplaner, som konkretiserer den fremtidige organisering over hele byen og beskriver processen for, hvordan omlægningen gennemføres.

Ledelsessekretariatet

Rådhuset
1550 København V

Telefon
4045 2514

Mobil
4045 2514

E-mail
A17K@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009383471

www.kk.dk

De samlede politiske beslutninger, herunder budget 2015

Der er store lokale forskelle i, hvordan de nuværende fritidstilbud er organiseret rundt om de enkelte skoler. Fritidsstrukturen i København på de 60 københavnske alment skoler består således af i alt 71 kommunale og 60 selvejende fritidshjem og 19 KKFO'er, samt 100 kommunale og 41 selvejende klubber og 6 KKFO 2'er.

En række af institutionerne er integrerede fx børnehave/fritidshjem, eller fritidshjem/klub. Visse skoler har således en KKFO tilknyttet, andre fx to fritidshjem, og andre helt op til syv fritidshjem tilknyttet skolen. Der er desuden stor variation i, hvor lang afstanden er fra skolen til den enkelte fritidsinstitution.

Med den store lokale variation er det ikke muligt at beslutte en eller to fremtidige modeller for, hvordan fritidstilbuddene i København i fremtiden skal være. I stedet besluttede udvalget en overordnet vej at gå ved principper for udvikling af fremtidens fritidstilbud, som opsummeres nedenfor:

1. Barnet skal have en sammenhængende og afvekslende hverdag
2. Der skal skelnes mellem typer af pædagogiske tilbud, så de mindste skolebørn er i et trygt og dannende miljø, der giver forældre mulighed for pasning, mens de større børn dannes i et pædagogisk tilbud i samspil med byens mange andre muligheder
3. Fritidsstrukturen skal være faglig og økonomisk bæredygtig
4. Skoler og fritidstilbud skal gøre brug af fælles faciliteter og for de mindste skolebørn skal fritidstilbuddet og skolerne tænkes tæt sammen
5. Skoler, fritidstilbud, foreninger og andre aktører i lokalområdet skal samarbejde om aktiviteter og faciliteter
6. At der skabes den bedst mulige sammenhæng mellem dagtilbud og folkeskole, så folkeskolen i højere grad bliver forældrenes førstevalg

Principperne vil medføre disse hovedforandringer:

- Der etableres to typer tilbud – *Fritidsinstitutioner* (til de mindste) og *fritidscentre* (til de største)
- Der skal være fleksibilitet i overgangen mellem tilbuddene
- Fritidsinstitutioner etableres 1:1 i forhold til folkeskolerne og så tæt på skolerne som muligt, så fælles lokaleudnyttelse i videst muligt omfang er muligt
- Fritidscentre skal dække større områder – det kan være flere skoler eller et lokalområde
- Udover det pædagogiske tilbud skal fritidscentre danne rammen om samarbejder med foreninger, biblioteker og kulturhuse.

Fritidscentrene kan udover sig selv støtte fritidsinstitutioner og skoler i denne opgave

- En klar ledelsesstruktur – Der er en fritids-leder, der har ansvaret for relationen til skolen, ikke kollektive ledelser

Anlæg og ledelsesstruktur

Der er tale om en stor forandring af fritidstilbuddene, hvor det kræver et længere og vedvarende fokus at opnå de besluttede målsætninger for fremtidens fritidstilbud.

I første fase er der udarbejdet implementeringsplaner i alle BUFs fem områder til at sikre den nødvendige strukturelle og organisatoriske forandring, som flere steder kræver nyanlæg eller ombygning. Efter budgetforhandlingerne vil der blive udarbejdet endelige implementeringsplaner, som præsenteres i BUU i efteråret 2014, og efterfølgende sendes i høring blandt de berørte skoler og institutioner.

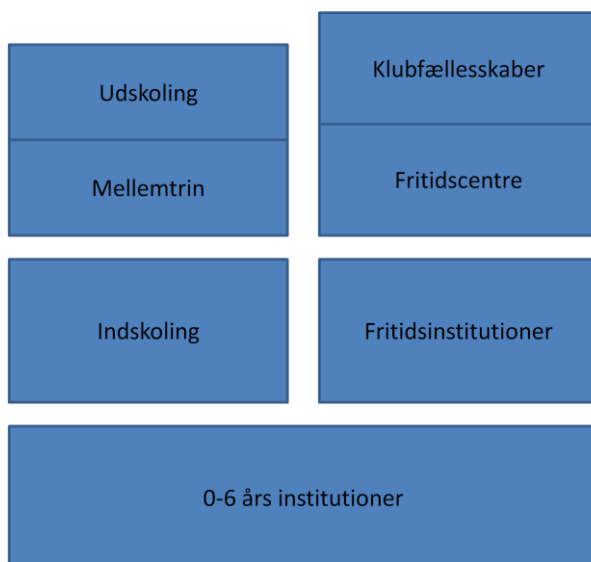
Stillingsstruktur

Folkeskolereformen har medført, at rammebetingelserne for det pædagogiske arbejde er forandret – idet såvel tiden i fritidstilbuddene er reduceret, og der er besluttet nye principper for arbejdet. Derfor skal der udarbejdes nye stillingsbetegnelser, som sikrer muligheden for et attraktivt og meningsfuldt pædagogisk arbejde i København. Så snart rammerne fra budgettet er klare, påbegyndes dette arbejde.

De mulige byggeklodser i forhold til at skabe de rette rammer om en justeret stillingsstruktur er illustreret nedenfor. Det vil fx være oplagt at se på kombinerede stillinger med fx også arbejdstid i skole, dagtilbud eller ungdomsklub til at sikre fuldtidsstillinger.

Udover at udarbejde de rette stillingsbeskrivelser vil der være et arbejde med at sikre en fordeling af pædagogsressourcerne, der afspejler det fremadrettede behov for timer i de respektive institutioner som fx normering i tilbuddet samt åbningstid.

Figur: Institutioner, som stillingsbeskrivelse kan dække over

Pejlemærker for den pædagogiske kvalitet

For alle daginstitutioner i København er der vedtaget seks pejlemærker for pædagogisk kvalitet. Pejlemærkerne er afsættet for, at hver enkelt klynge og institution forholder sig til, hvordan man lokalt vil formulere og praktisere sit pædagogiske faglige grundlag. De seks pejlemærker er:

- Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag
- Inklusion og fællesskab – børne- og ungefællesskaber til alle
- Sprogindsatsen – muligheder gennem sprog
- Forældresamarbejde og forældrepartnerskab
- Sammenhæng – også i overgange
- Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis

Beslutningen i BUU d. 11. juni 2014 om principper for fremtidens fritidstilbud medfører, at fritidstilbuddene indholdsmæssigt også fremadrettet skal sikre en sammenhængende og afvekslende hverdag, og at der skal skelnes mellem typer af pædagogiske tilbud, så de mindste skolebørn er i et trygt og dannende miljø, der giver forældre mulighed for pasning, mens de større børn dannes i et pædagogisk tilbud i samspil med byens mange andre muligheder.

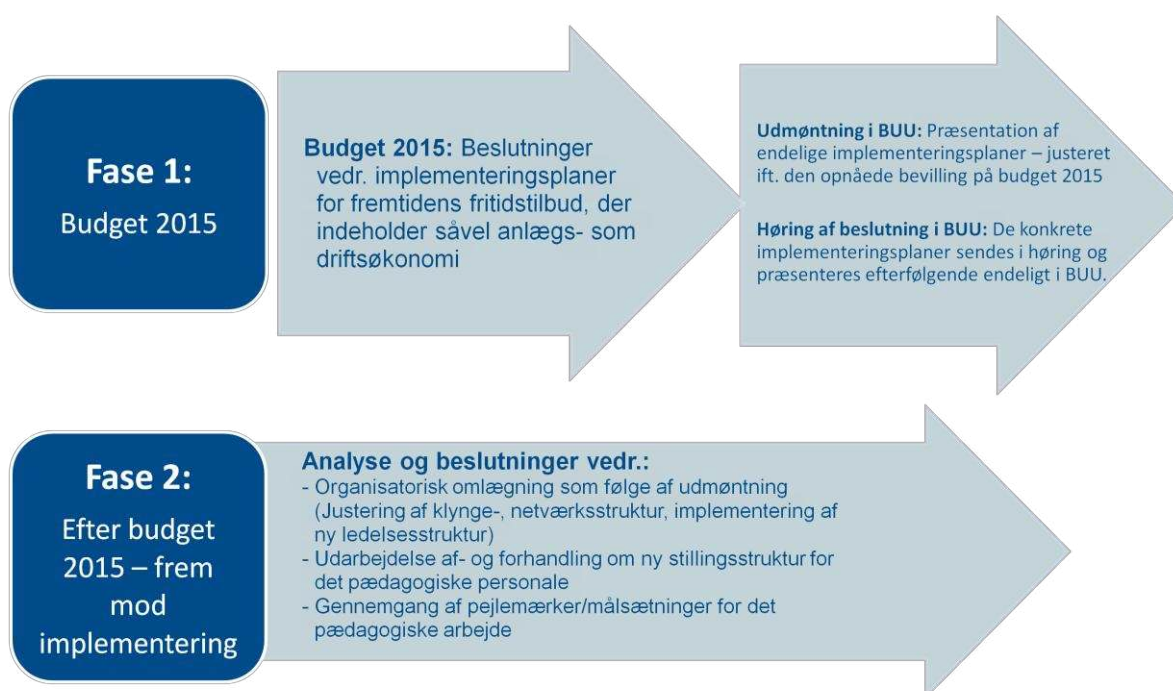
Såfremt forandringerne i fritidsstrukturen også skal lykkes med at sikre et attraktivt dannende og udviklende tilbud, kræver det en fornyet diskussion af den pædagogiske praksis og dermed en gennemgang af pejlemærker og målsætningerne for det pædagogiske arbejde. Dette kan med fordel ske ved, at der udarbejdes en fælles

pædagogisk rammesætning i form af fælles overordnede målsætninger for alle BUFs skoler og institutioner. Den fælles pædagogiske retning skal have specifikke mål og målsætninger i forhold til de enkelte tilbuds opgavesæt. Herved vil alle tilbud have de samme mål for øje, men med forskellige virkemidler.

Samlet proces for arbejdet med fritidsstruktur

Arbejdet med at skabe forandringerne i fritidstilbuddene sker samlet med udgangspunkt i nedenstående proces.

Fremtidens fritidstilbud – Gennem to faser

2

Løsning

Anlæg og ledelsesstruktur

For alle BUFS fem administrative lokalområder er der udarbejdet implementeringsplaner for, hvordan alle fritidsinstitutionerne opnår det besluttede 1:1 forhold strukturelt og organisatorisk omkring de lokale skoler.

Fritidsinstitutioner

Såfremt der udelukkende er enten kommunale institutioner eller selvejende institutioner tæt rundt om skolen, så samles de under en

ledelse. Institutioner, der ligger for langt væk fra skolen anvendes fremadrettet til andre formål. Og såfremt der ikke er plads i de lokaler, der ligger tilstrækkelig tæt på skolen, så søges der om midler, der sikrer, at der kan udbygges til at opnå dette. At samle fritidsinstitutioner i et 1:1 forhold tæt på skolen vil samtidig understøtte ambitionen om at optimere arealudnyttelse ved at anvende kapaciteten på tværs af skole og fritid.

Mange steder vil implementeringsplanerne således kræve midler til enten nyanlæg eller ombygning, visse steder skal institutioner afvikles, og andre steder kræver det en justering i forhold til den enkelte bygnings formål. Fx skal der visse steder byttes rundt på placering af vuggestuegrupper, børnehavegrupper og fritidshjem, for at det kan lykkes at mindske afstanden til skolen.

Den københavnske fritidshjemsstruktur med ofte flere enheder rundt om skolen, der kan være såvel selvejende som kommunale, kræver derudover, enten at:

- Kommunale overtager selvejende institutioner tæt på skolen
- Selvejende overtager kommunale institutioner tæt på skolen

Det kan – som et led i forandringen – være nødvendigt med en overgangsfase, hvor der fx udarbejdes en kontrakt mellem en kommunal institution og selvejende rundt om skolen, hvor enten en kommunal institution leverer pladser til den selvejende institution, som har ansvaret for relationen til skolen – eller omvendt hvor det er den kommunale, der har ansvaret, og den selvejende, der leverer pladser.

Der er udarbejdet en samlet beregning ud fra de nævnte forudsætninger på, hvor stort et anlægsbehov, den samlede forandring vil kræve, som fremgår under ”Økonomi”. Som beskrevet tidligere præsenteres de endelige implementeringsplaner til beslutning i BUU efter indgåelse af aftale om budget for 2015.

Fritidscentre

Der etableres fritidscentre for de større børn og unge. Dette erstatter den nuværende struktur med hhv. fritids- og junior klubber for de 10-13 årige. Fritidscentrene er organiseret i lokalområderne og dækker typisk min. to skoledistrikter. Organisatorisk og ledelsesmæssigt etableres de med en leder af det samlede fritidscenter, med en forandring fra et matrikelfokus til fokus på at dække det samlede lokalområdes behov for fritidstilbud til målgruppen. Flere steder bevares de nuværende klublokaler som satellitter tæt på skolen, således at særligt de yngre børn i overgangen fra fritidsinstitutioner gennemføres fleksibelt. Derudover kobles fritidscentrene til klubfællesskaberne for de 14-17 årige flere steder i byen.

Enkelte steder vil implementeringsplanerne kræve nybyg eller ombyg. Som beskrevet tidligere præsenteres de endelige implementeringsplaner til beslutning i BUU efter indgåelse af aftale om budget for 2015, og efter, at der er foretaget yderligere afsøgning af de konkrete muligheder for gennemførelsen.

Anlægsplan

Der er, på baggrund af nøgletal, udarbejdet et estimat på, hvor stort et anlægsbehov, den samlede forandring vil kræve. Der beskriver et scenarium med en struktur, hvor kapaciteten er samlet et enkelt sted og kan rumme alle fritidspladser til børn i de kommunale skoler. Den samlede anlægsudgift er op mod 1,244 mia. kr. Denne udgift kan modregnes eventuelle indtægter ved salg af bygninger, som ikke skal anvendes længere. Desuden vurderer forvaltningen løbende mulighederne for at omlægge pladser mellem de forskellige aldersgrupper, eller omprioritere anlægsmidler mellem de forskellige områder.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har kategoriseret skolerne i forhold til, om der allerede er et udbygningsprojekt på skolen, eller om der søges om skoleudbygning i Budget 2015, jf. tabellen nedenfor. Her vil forvaltningen arbejde på i videst mulig omfang at etablere de fysiske omlægninger på fritidsområdet i forbindelse med udbygningen. De øvrige skoler er kategoriseret efter, hvor dyrt de nødvendige omlægninger af de tilknyttede fritidstilbud vurderes at blive.

Af nedenstående tabel fremgår, hvor mange skoler der er i de forskellige kategorier, samt hvor mange fritidshjem, der er tilknyttet og dermed potentielt bliver berørt af strukturomlægningen. Tabellen viser således, at fritidsstrukturen ved seks skoler allerede nu lever op til de nye principper, mens der for i alt 12 skoler enten allerede er besluttet og påbegyndt en udvidelse, eller der søges om udvidelse i Budget 2015. For de resterende skoler gælder det, at strukturen ved 10 skoler estimeres at kunne tilpasses for i alt 43,4 mio. kr., mens de resterende 30 skoler estimeres til at kræve en samlet anlægsinvestering på 920,8 mio. kr., hvis den optimale model skal etableres.

Det skal understreges, at der er tale overslag ud fra nøgletal, som kvalificeres i dialog med de berørte parter og Kejd, således at de enkelte projekter, og antal skoler i kategorierne kan ændre sig i det videre arbejde med implementeringsplanerne og de konkrete ideoplæg.

Kategorier	Antal skoler	Antal skoletilknyttede fritidshjem	Udgifter
Skoler omkring hvilke der ikke er behov for tilpasninger af fritidsstrukturen	6	2	0
Skoler der indgår i anlægsplanen for 2013 og 2014	5	18	121,9
Skoler der indgår i anlægsplanen for 2015	7	31	161,3
Skoler, hvor omlægning af den omkringliggende fritidsstruktur kræver anlægsmidler på under 10,0 mio. kr.	10	16	43,4
Skoler, hvor omlægning af den omkringliggende fritidsstruktur kræver anlægsmidler på over 10,0 mio. kr.	30	104	920,8
I alt (i 1000 kr.)	58	171	1.247,4

Børne- og Ungdomsforvaltningen vil søge om anlægsmidler til fremtidens fritidstilbud ifm. Budget 2015 og de kommende års budgetforhandlinger og overførelsessager, således at der løbende kan arbejdes hen imod at hele fritidsstrukturen tilpasses over de kommende år.

I forbindelse med Budget 2015 søges om midler til at gennemføre anlægssager vedrørende fritidstilbud i forbindelse med de skoler, som er i gang med eller står over for en udvidelse. Det drejer sig om Christianshavns, Grøndalsvængets, Amager Fælled, Lergravsparkens, Peder Lykke, Sønderbro, Bellahøj, Brønshøj, Husum og Kirkebjerg Skole, samt Skolen på Islands Brygge. Den samlede pris for omlægning af fritidsstrukturen ved disse skoler estimeres til at være ca. 280 mio. kr. Derudover søger der om 4,8 mio. kr. til at gennemføre forundersøgelser på 16 skoler, hvor løsningen på fritidstilbudsområdet umiddelbart vurderes vanskeligt at etablere strukturelt, men hvor der kan ligge kapacitet indenfor skolens rammer.

Det skal understreges, at der er tale om et overslag ud fra nøgletal udarbejdet af Børne- og Ungdomsforvaltningen, som skal kvalificeres i dialog med de berørte parter og Kejd, således at de enkelte projekter, og antal skoler i kategorierne kan ændre sig i det videre arbejde med implementeringsplanerne og udarbejdelsen af de konkrete ideoplæg.

Budgetforslaget er uddybet i bilag 1 (BU4a).

Driftsønsker

Udvikling af organisation i fremtidens fritidstilbud

Beslutningen om fremtidigt at organisere de københavnske fritidstilbud i henholdsvis fritidsinstitutioner og fritidscentre har ikke blot betydning for bygningsmassen i fritidssektoren. Medarbejderne får en helt central rolle i arbejdet med at nytænke tilbuddene, og der venter et stort arbejde med at nytænke organisationen og facilitere de nødvendige forandringsprocesser, der skal føre frem til en mere helhedsorienteret tilgang til børns liv i både skole og fritidstilbud. Det er afgørende, at medarbejdere og ledere inddrages i processen og forberedes til den nye hverdag gennem udvikling af kompetencer og organisation. Der skal derfor arbejdes med:

- Professionsudvikling med fokus på det hele barn
- Understøttelse af forandringsprocesser for ledere og medarbejdere
- Understøttelse og udvikling af ledere og medarbejders kompetencer til at etablere og indgå i tværfaglige samarbejdsfora

Budgetforslaget er uddybet i bilag 2 (BU4b).

Overordnede målsætninger og effekter

Økonomi

Tabel til udgifter til service / overførsler mv. / finansposter

Tabel 1. Serviceudgifter 11-18 årsområdet

(1.000 kr. – 2015 p/l)	2015	2016	2017	2018	I alt
Kompetenceudvikling	200	1.070	4.770	4.770	10.810

Tabel 2. Anlægsudgifter

(1.000 kr. – 2015 p/l)	2015	2016	2017	2018	2019	I alt
Tilpasning af fysisk struktur	14.150	70.750	70.750	70.750	56.600	283.000
Forundersøgelser	4.800					4.800
I alt	18.950	70.750	70.750	70.750	56.600	287.800

Tabel 3. Anlægsudgifter pr. skole

Skole (1.000 kr. – 2015 p/l)	Økonomi for omlægning af tilknyttede fritidstilbud
Christianshavns Skole	2.300
Oehlenschlägersgades Skole	13.000

Grøndalsvængets Skole	3.400
Amager Fælled Skole	34.300
Lergravsparkens Skole	27.900
Peder Lykke Skolen	31.300
Skolen På Islands Brygge	19.100
Sønderbro Skole	25.700
Bellahøj Skole	15.200
Brønshøj Skole	60.700
Husum Skole	22.800
Kirkebjerg Skole	27.700

Bilag 1: Anlæg – BU4a

Bilag 2: Kompetenceudvikling – BU4b

Bilag 3: Tids- og procesplan – BU4c